

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING ST-SPUR-granskning

Granskningsdatum: **15-16 maj 2018**

Ögon Södra Älvsborgs sjukhus
Klinik

Borås
Ort

Eva Karlsson och Inger Westborg
Inspektörer

Gradering

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetskriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

STRUKTUR

A Verksamheten

Ögonkliniken vid Södra Älvsborgs Sjukhus ingår i Västra Götalandsregionen och tillhör Kliniken för Hud/STD, Infektion, Vårdhygien och Ögon. Upptagningsområdet omfattar cirka 304 443 invånare och verksamheten bedrivs vid ögonmottagningen i Borås (störst), Skene och Alingsås.

Mottagningen har en bred allmänoftalmologisk bas, och de flesta diagnoserna hanteras inom verksamheten. Sidoutbildning för bakre segment och cornea sker via Sahlgrenska Universitets sjukhuset (SU). Neurooftalmologisk kompetens har varit svår att tillgodose inom regionen men planer finns att etablera kontakt utanför Sverige. Tillgång till slutenvårdsplatser finns vid behov lungavdelningen.

Kliniken har jour dygnet runt för patienter med akuta ögonåkommor.

Sammanfattningsvis är verksamheten tillräckligt stor och allsidig för att tillsammans med planerad sidoutbildning erbjuda adekvat bredd inom ögonspecialiteten.

Neurooftalmologisk utbildning återstår att integrera i utbildningen.

Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialitetsutbildningen ska genomföras och utvärderas.

Det finns en landstingsplan för jämställdhet och likaberättigande oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning.

A	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.	☐
B	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.	☒
C	Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.	☐
D	Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.	☐

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Samtliga handledare är specialister i oftalmologi. Alla handledare har genomgått handledarutbildning.

Studierektor, specialistkompetent i oftalmologi, finns som har genomgått handledar- och studierektorsutbildning. Det finns en skriftlig uppdragsbeskrivning samt arbetstid avsatt som motsvarar uppdraget.

Möjlighet finns att ge ST-läkarna adekvat handledning och instruktion i det kliniska arbetet. Instruktör (frågedoktor) finns som stöd vid alla pass.

Ögonkliniken har en viss brist på specialister.

Disputerad vetenskaplig handledare finns inte på kliniken men ett upparbetat samarbete finns med SU.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Mottagningen finns på två våningsplan. Lokalerna är renoverade men underdimensionerade och ej optimalt planerade.
ST-läkarna saknar egen arbetsplats och dator, rum kommer att finnas att tillgå inom kort. Den tekniska utrustningen är god.
God tillgång till bibliotekstjänst.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Ett allmänt introduktionsprogram finns på kliniken. För närvarande upprättas inga formella ST-kontrakt. Individuella utbildningsprogram i form av placeringar på 6 olika team på Ögonkliniken i Borås, extern placering på 2 olika team på SU finns upplagt som långtidsplanering. Denna planering revideras i samband med specialistkollegium 2 gånger per år. Kurser för samtliga A- och B- delmål tillhandahålls av vårdgivaren. Även legitimerade läkare med längre vikariat har fått handledning och utsedd handledare. Den sammanlagda jourtjänstgöringen utgör mindre än 30% av den aktiva tjänstgöringen på kliniken.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-
kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar
men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter
och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

En personlig handledare till varje ST läkare är utsedd. Samtliga handledare är specialister och har genomgått handledarutbildning. Det är dock flertalet som har utbildningen som är äldre än 5 år.

Det finns ingen skriftlig instruktion för handledarna, men handledarträffar med studierektor sker varannan månad. Vid startseminariet som huvudhandledarna tillsammans med "sin" ST-läkare deltar i, någon gång under de första 9 månaderna, går man genom handledaruppdraget m.m.

Det finns samlade dokument från vårdgivaren som exemplifierar olika kliniska bedömningsmetoder. För att underlätta kommer detta material även finnas i en pärm på mottagningen på att alla lätt kan ta en blankett när det behövs.

Vid alla mottagningspass finns en instruktör som kan handleda ST-läkare.

Instruktören är även frågedoktor för sjuksköterskor. Det finns även en ytterligare resursläkare vid vissa pass som kan förstärka instruktörsfunktionen.

Handledningstid 1 tim per månad + handledning ämnesshandledare 1 tim varje vecka. Handledarsamtalen dokumenteras bristfälligt av ST-läkarna.

Specialistkollegium sker en gång per termin. Inför detta används strukturerade utvärderingsmallar och återkoppling sker via handledaren till ST läkaren.

Läkarchefen har årliga medarbetarsamtal med samtliga ST läkare

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-
kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar
men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter
och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser och utbildningar planeras in i ST-tjänstgöringen och ST-läkaren får gå alla förekommande ST-kurser inom specialiteten. ST-läkarna erbjuds även andra externa utbildningar till exempel regionala inom specialiteten samt nationella ST-dagar samt sjukhusgemensamma kurser för A- och B-målen finns. Intern ST-utbildning är planerad 1 timme varannan vecka i en timme som omfattar olika ämnen. Läkarmöte av utbildningskaraktär sker 2-3 timmar varannan vecka.

Tid för självstudier schemaläggs 4 tim varannan vecka.

Kliniken är uppdelat i olika team och varje team har fått i uppdrag att ta fram en utbildningsplan.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-
kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar
men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter
och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Utbildning erbjuds för att erhålla ett medicinskt och vetenskapligt förhållningssätt genom landstingsgemensam kurs. ST-läkare genomför ett skriftligt individuellt forskningsarbete med stöd av extern disputerad huvudhandledare. För detta har avsatts upp till tio veckors arbetstid. Redovisning har skett på regionala läkarmöten. Kvalitetsarbete genomförs enligt målbeskrivning och redovisas på kliniken. Möten för att diskutera och kritiskt granska vetenskaplig litteratur saknas. Vårdgivaren erbjuder stora möjligheter till forskning men forskningsaktivitet på kliniken saknas för närvarande. Inga forskningsprojekt har avrapporterats från kliniken de senaste 2 åren.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-
kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar
men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter
och allmänna råd. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Vårdgivaren tillhandhåller kurs inom ledarskap. Strukturerad med-sittning används och ger möjlighet till återkoppling av kommunikativ kompetens. ST-läkare handleder auskultande AT- och ST-läkare inom allmän medicin under sina mottagningspass i samband deras introduktion.

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitets-
kriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.	☐
C	Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.	☒
D	Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.	☐

Styrkor

- God kollegial stämning på kliniken där alla läkare hjälps åt.
- Engagerad studierektor med höga ambitioner på fortsatt utveckling av ST-utbildningen
- Specialistkollegium genomförs regelbundet och med god frekvens.
- Introduktionsprogram finns.
- God möjlighet till kontinuitet i patient – läkarrelationen
- Instruktörsfunktion finns schemalagt på varje arbetspass där ST-läkare har mottagning.
- ST-läkaren erbjuds göra specialistexamen. Tid för instudering på arbetstid ges.
- Administrativ tid finns avsatt i tillräcklig utsträckning.
- Randutbildningen är formaliserad.
- Kliniken har en adekvat teknisk utrustning.

Svagheter

- Då många specialister är deltidsarbetande och nyrekryteringen har varit svår finns det tidvis för få specialister.
- Skriftlig instruktion för handledning saknas
- Handledningstid med huvudhandledare knappt tilltagen
- Handledarutbildningen är äldre än 5 år för vissa av handledarna och det har svårigheter att komma med på vårdgivarens handledarutbildning.
- Uppnådd kompetens och handledarsamtal dokumenteras bristfälligt av ST-läkare
- ST-läkarna saknar egen arbetsplats med tillgång till dator

Förbättringspotential

- Fler specialistkompetenta läkare behövs för klinikens uppdrag som helhet
- Introduktionsprogrammet bör specificeras mera, revideras regelbundet och dateras
- Samtliga utbildningsrutiner kan utvecklas och bör dateras för regelbunden revision
- Den interna ST-utbildningen bör formaliseras och struktureras ytterligare för att säkerställa att alla ämnesområden inkluderas.
- Upprätta ST-kontrakt för samtliga ST-läkare
- Upprätta skriftliga utbildningsplaner för samtliga ST-läkare
- Viktigt att handledarutbildningen uppdateras regelbundet.
- Tydliggöra handledaruppdraget genom skriftliga instruktioner

- Handledningstid med huvudhandledare bör utökas
- Använda checklista som ett levande dokument under hela ST tiden
- Uppföljning och återkoppling av ST-läkarnas utveckling inom ledarskap och kommunikativa kompetens kan förbättras
- Då jourmottagning ofta är överbokad blir svår för instruktören att hinna med att svara på alla frågor. Bokningsrutinerna på dagjournpass bör ses över för att arbetsbelastningen ska bli rimlig.
- Skrivplatser med egna datorer ska prioriteras och färdigställs juni 2018
- Den administrativa arbetsmiljön för samtliga läkare bör ses över